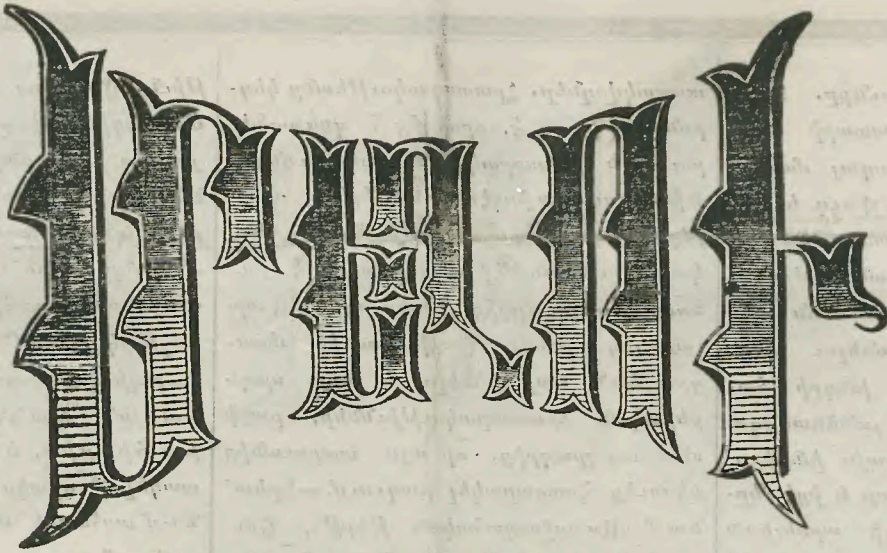

Հրատարակում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և ան օրերից:
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
Առանձին համարներով խառնաճիւղ 5 կոպ.

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և ան օրերից
ստուգատեմ 10—2 ժամը էջօրեց յետ:

Օտարապետացիք դիմում են ուղարկել խմբագրության հե-
տևանք հասցեով. Եւ քո՛ւ, ասես «Meyr Aghamian», օր
Tiflis, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani», à Tiflis
(Caucase).

ՄԵԳՈՒԱՍՏԱՆԻ

№ 46 ԳԱՆՆԵՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 46

ԲՈՒԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.
Ազգային — Միացեալ ընկերու-
թեան պարահանդէսը. — Քաղաքի
ժողովը (2 հաս.)
Քաղաքի օրէնք. — Քաղաքական
լուրեր:
«Մեղու» հեռագրի թերթի:
Մանր լուրեր:
Խառն լուրեր:
Յայտարարութիւններ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԻԱՅՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՐԱ-
ՀԱՆԳԵՐՈՒ.

Մայրաքաղաքին փութի տ'օրին
լսողիքը հետեւեալ կերպիւ կը նը-
կարագրէ Միացեալ ընկերութեան
պարահանդէսն, որում մեք չենք
կրցած ներկայ գտնուիլ անձնական
տիրութեան պատճառաւ:

«Ի նոյապէս Հայկական Միացեալ
ընկերութեան պարահան-
դէսը պայծառ յաջողութիւն մ'ի-
ղաւ: Կարգադիր մասնաժողովն ան-
գամը պէտք է խոտովանիլ բան
մի չէին զանց առած այդ յաջողու-
թիւնը կատարեալ ընկու համար:
Հանդիսակցին և մտից զարգա-
րանքն ուր ծագուից և թանկա-
ղին օժիցը շուայեալ էին: Վերջին
առիթմանի գեղեցիկ և համարն էին:
Բոլոր հանդիսակցիքը զարդկաւոր
զոյներով զրոշադարձեալ էր: Երբ
ներկայից՝ Պ. Թիսայ, հանդիսին
պաշտպանութիւնն ստանձնած էր:
Կիսապանին վերապահեալ օժիակն
ուր Նորին Վսեմ թիւնը ժամ
հինգի մասն, ետագոնի բեհեզնե-
րով պատեալ էր, և ձեռքներն մի-
ջակցին սակնամակ գալիս այդ
սակ մի կախ առած էր Պ. Թիսայի
անուան սկզբնատուրը պարունա-
կող ետագոնի զարդերով:

Պ. Տրեյնը որ վերադի թատրոնին
ընտանի է, ամեն բան ըրած էր որ-
պէս զի Կաղիցի գեղարմն և Մաս-
նախմբին բոլոր հիւրերը կատարեա-
պէս դո՛հ լինին, և արդարեւ յաջո-
ղած էր:

Գլխաւորն ժամ չորսն մինչեւ
առաւօտ ժամ տասը՝ փայլուն և
ողեւորեալ բազմութիւն մի, ուր
տեսակ տեսակ ձոխ, փայլաղեղ և
տարօրինակ կերպարանքներ կը տես-
նուէին, պտուղեղաւ պարեց, խնայ
և ուրախացի խոսակցեցաւ հանդի-
սակցիքին մէջ, որ զմիայնապէս
խոտ նեղ եկած էր այնչափ բազ-

մութեան: Որեանքներուն մէջ լըր-
ջագէտ Լէֆեալը և ձոխ գեղատնե-
րով գեղեցիկ տիկնայք յայտնի դո-
հութեամբ կը զիտէին այս զուարթ
և փառաւոր տեսարանն, և չիւր
կերպարանքի հիւր մի, որ կերպիւ
կրցանիկ չ'զգար այդ խոտ համա-
կրելն և շնորհալի կերպիւ քաղա-
քայլար հայ հասարակութեան մէջ:
Հետեւին այն ժամանակներն, ուր
Կաղիցայի ուղեւոր մի՝ Բերթիլդէ
1808ին Հայոց վրայ խառն ժամա-
նակ հետեւեալ տողերը կը նը-
կարագրէ Միացեալ ընկերութեան
պարահանդէսը, որում մեք չենք
կրցած ներկայ գտնուիլ անձնական
տիրութեան պատճառաւ:

«Ի նոյապէս Հայկական Միացեալ
ընկերութեան պարահան-
դէսը պայծառ յաջողութիւն մ'ի-
ղաւ: Կարգադիր մասնաժողովն ան-
գամը պէտք է խոտովանիլ բան
մի չէին զանց առած այդ յաջողու-
թիւնը կատարեալ ընկու համար:
Հանդիսակցին և մտից զարգա-
րանքն ուր ծագուից և թանկա-
ղին օժիցը շուայեալ էին: Վերջին
առիթմանի գեղեցիկ և համարն էին:
Բոլոր հանդիսակցիքը զարդկաւոր
զոյներով զրոշադարձեալ էր: Երբ
ներկայից՝ Պ. Թիսայ, հանդիսին
պաշտպանութիւնն ստանձնած էր:

Կիսապանին վերապահեալ օժիակն
ուր Նորին Վսեմ թիւնը ժամ
հինգի մասն, ետագոնի բեհեզնե-
րով պատեալ էր, և ձեռքներն մի-
ջակցին սակնամակ գալիս այդ
սակ մի կախ առած էր Պ. Թիսայի
անուան սկզբնատուրը պարունա-
կող ետագոնի զարդերով:

Պ. Տրեյնը որ վերադի թատրոնին
ընտանի է, ամեն բան ըրած էր որ-
պէս զի Կաղիցի գեղարմն և Մաս-
նախմբին բոլոր հիւրերը կատարեա-
պէս դո՛հ լինին, և արդարեւ յաջո-
ղած էր:

Գլխաւորն ժամ չորսն մինչեւ
առաւօտ ժամ տասը՝ փայլուն և
ողեւորեալ բազմութիւն մի, ուր
տեսակ տեսակ ձոխ, փայլաղեղ և
տարօրինակ կերպարանքներ կը տես-
նուէին, պտուղեղաւ պարեց, խնայ
և ուրախացի խոսակցեցաւ հանդի-
սակցիքին մէջ, որ զմիայնապէս
խոտ նեղ եկած էր այնչափ բազ-

մութեան: Որեանքներուն մէջ լըր-
ջագէտ Լէֆեալը և ձոխ գեղատնե-
րով գեղեցիկ տիկնայք յայտնի դո-
հութեամբ կը զիտէին այս զուարթ
և փառաւոր տեսարանն, և չիւր
կերպարանքի հիւր մի, որ կերպիւ
կրցանիկ չ'զգար այդ խոտ համա-
կրելն և շնորհալի կերպիւ քաղա-
քայլար հայ հասարակութեան մէջ:
Հետեւին այն ժամանակներն, ուր
Կաղիցայի ուղեւոր մի՝ Բերթիլդէ
1808ին Հայոց վրայ խառն ժամա-
նակ հետեւեալ տողերը կը նը-
կարագրէ Միացեալ ընկերութեան
պարահանդէսը, որում մեք չենք
կրցած ներկայ գտնուիլ անձնական
տիրութեան պատճառաւ:

Ներսիսեան և մեր Շուշում յի-
շատուիլ: Առաջին անգամ՝ երբ
ս. Մահալայ և Մեսրոպայ տանն էր,
բացի եկեղեցում յիշատակուելու
սովորեցաւ և ուսումնարանում: Տե-
ղացի երիտասարդները մի գրական
կերպի տուն, ուր ի միջի այլոց բա-
յաւրելով և ազգային տոներն նշա-
նակութիւնը, հիմն դրին այդ տա-
րուակց յիշատակելու ազգային առ-
նիքը: Այնուհետեւ տարեցտարի ըս-
կընցին այդ ցանկալի օրերը շէր-
կացեցան: Բայց այս նուագ այդ
հանդէսը ամենից գեղեցիկ և շէր-
անցաւ: Որով առաջ այդ տոնի հա-
մար պատրաստութիւն էր տեսնուիլ:
Ազգային օրերականի դարձելու աշա-
կերտութիւնը մի պատկէն պատ-
րաստում Վարդանայ պատկերը շէր-
ջանակելու համար, թատերասէրները
վճարէին նոյն երեկոյ Վարդանայի
պատերազմը ներկայացնել:

Վերջապէս հասաւ պանծալի օրը:
Ներկայումս զանգակները հրաւիրում
էին հայ ժողովրդին: Ժամը 10-ին
արդէն կանայք, օրերականի մարդ-
կանց, աշակերտութիւններ, աշա-
կերտներ և ժողովրդի ամեն զատա-
կարդի խումբ բազմութիւնը լցրել էր
մայր եկեղեցին: Ներկայից փայլուն
լուսաւորում էր: Վարդանայ պատ-
կերը ծաղկեցող զարդարած և
ծրարներով շրջապատած բազմեց-
րած էր եկեղեցում, աշակերտութիւն-
ները զսիր էին կանգնած: Պատարա-
զը վերջացաւ և սկսեց հազհազ
զիտել: Բոլոր ժողովրդեան մի մի
մեծ բաժանուեցաւ և եկեղեցին ըն-
դունեց մի ուրախ, կարծես հարա-
նակ կերպարանք: Աշակերտները և
աշակերտութիւնները մի երկու ծառ
կարգաւոր, որոնց միջոցներում երգ-
փում էր ազգային և տոներին վերա-
բերեալ երգեր: Բոլորի երեսին և
թուում էր ժողով և վերջինս լուր
թեան նշաններ: Կարծես, նրանցից
ամեն մէկը իւր մտքում տեսնել լի-
նէր. «Այն ի՞նչու և ես այն դարում
չեմ ծնուել ի՞նչու և ես չը ջախ-
ջախեի թշնամուն, ի՞նչու: Աւարայ-
րում և ես փառաւոր յաղթանա-
կով չը վռէի հողիս: Մի քանիսն
ի բերանից մենք մինչեւ անգամ լը-
սում էինք. անի Յաղկերտ, թէ ձեռ-
քը կ'ընկնէր»: Բոլորեանք քաղ-

Ներսիսեան և մեր Շուշում յի-
շատուիլ: Առաջին անգամ՝ երբ
ս. Մահալայ և Մեսրոպայ տանն էր,
բացի եկեղեցում յիշատակուելու
սովորեցաւ և ուսումնարանում: Տե-
ղացի երիտասարդները մի գրական
կերպի տուն, ուր ի միջի այլոց բա-
յաւրելով և ազգային տոներն նշա-
նակութիւնը, հիմն դրին այդ տա-
րուակց յիշատակելու ազգային առ-
նիքը: Այնուհետեւ տարեցտարի ըս-
կընցին այդ ցանկալի օրերը շէր-
կացեցան: Բայց այս նուագ այդ
հանդէսը ամենից գեղեցիկ և շէր-
անցաւ: Որով առաջ այդ տոնի հա-
մար պատրաստութիւն էր տեսնուիլ:
Ազգային օրերականի դարձելու աշա-
կերտութիւնը մի պատկէն պատ-
րաստում Վարդանայ պատկերը շէր-
ջանակելու համար, թատերասէրները
վճարէին նոյն երեկոյ Վարդանայի
պատերազմը ներկայացնել:

յըր արամադրութեան տակ էին, բայց
ախտնայ որ այդ ողորութիւնը բո-
ւական և արուեստական էր...: Նո-
րեկ թեմակալ առաջնորդի տեղա-
պահ Կ. Վ. Այվազեանը բաւական
եռանդով և տեղին ու ժամանակի
ողով յարմար մի ազգու քարոզով
վերջացրեց եկեղեցական հանդէսը:
Ժողովուրդը վերին աստիճանի ողե-
ւորեւէր: Թատերասէրներն էլ օ-
գուտ քաղելով ժողովրդի այդ արա-
մադրութիւնից, եկեղեցու բակում
բաց էին արել իրենց կատան և սե-
ղանի վերայ փառաւոր դարձել ա-
ֆիշաներն ու տոմարները, քաջա-
յայ լինելով, որ մի քանի հարիւր
բուրձն տոմարի պիտի վաճառեն և
նոյնքան էլ նուէրներ ստանան յո-
գուտ նորաչին բեմի: Նոյնը և միա-
միտ երիտասարդներ, այնպէս էք կար-
ծում, թէ դուք միայն կարող էք բեմ
դուրս գալ և դերասանութիւն ա-
նել, մինչդեռ մեր շուշումը իրենց
կեանքի և զործի մէջ կատարեալ
զործում դերասաններն են: Հաւա-
տալով եղէք, մատաղ դերասան-
ներ, որ դուք բեմի վերայ չէք կա-
րող այնպէս ճարտիկ կատարել ձեր
դերը, ինչպէս դերակալեալ ողեւո-
րում: Ժողովուրդը կատարեց եկեղե-
ցում...: Եկեղեցու ուղեւոր մեր հաղա-
բարը Ազատեաններ: Եկեղեցու մեր
բերաւոր Միսակներ:

Վերջ ի վերջ հաստատ աղ-
բի բերեց լուսնակը, որ եկեղեցու
բակում հաղաբար Ժողովրդից մի-
այն երկու երեք հոգի են տոմար
գնել ընդ ամենը 5 ու 50 կոպէկի
խի երկուսն համարեա թատրոնը
բոլորովին դատարկ էր: Ներկայից
Բաքուի երկրպագող և կախի՛ փո-
շով շնչով Շուշում վաճառականնե-
րն ու երիտասարդները:

Թատրոնը թէեւ դատարկ էր, սա-
կայն ներկայացումը շատ յաջող ան-
ցաւ: Թատերասէրներն այդ ներկա-
յացումը նախորդները աւելի շէր-
անցեցան համար ոչինչ չէին լը-
նայի: Նորա (Թատերասէրները) ի-
րենց կողմից մի պատկ ևս աւելացնե-
լով Վարդանայ պատկերին, կախել
էին բեմի ծախակց:

Մենք միւս անգամ ևս կը խօսնեք
բարեկեաններին մեր քաղաքում
եղած ներկայացումներին վերայ: Առ-

այժմ միայն մի համեստ խորհուրդ
կը տանք թատերասէրներին, չը յա-
վըտակով ժողովրդի լի խօսքե-
րով և թատրոնի յայտնաբերեալ
վերայ չը գնեն:

Արցախից:
Շ Ո Ւ Շ Ի
3 մարտի.

(Թղթակցութիւն «Մեղու» Հայաստանի) (ընդուն)

Միւստապալի խմբագիր: Ուղար-
կելով ձեզ 48 ուղարկ, Վարդապետ
թեմական դպրանոցի ուսուցիչների
երկու ամսական (յուշ. և փետր.)
նուէրքը յօդուտ մեր տաճկահայոց
եղբայր) խմբահարմար խնդրեմ հանց-
նել այն ուր հարկն է:

Արցախի նամակով յայտնած 5
ուր. նուիրողի անունը սխալ էր
տալի, նորա անունն է՝ Օր. Բահա-
թրեան:

Տեսուչ դպրանոցի Ս. Մանգինեան:

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բոլորը ժենեւա գնալուց յետոյ
այնտեղից գրում է իւր օրգանին, Գարի-
գի («Intransigent») լրագրին մարտի
6-ից:

Վրացուցիչ մասնաժողովը Կայսր Ա.
դէքանայր II-ի վրայ ուսմանը արձա-
կելու համար ընտրել է հինգ երգչա-
կիցներ: Կանգնեցան 30 մարդ: Եթէ ա-
ռաջին ուսմանը չտանք թագաւորին,
այն ժամանակ Նրա վրայ ճանապարհին
կրկին երեք պիտի արձակուէին Վրա-
կովը, որին այստեղ չարադրութիւնից
առաջ դուռն էին ճանաչում, միայն մի
քանի օր առաջ էր ընկերացել զազանի
ընկերութեան: Կանգնեցան ևս, որ երկ-
րորդ ուսման արձակուող փախել է: Մին-
չե երկուսը թիւրք օրը, մարտի 14-ը, Երե-
ւանի Վրաստանը ոչինչ յանձն չէր առ-
նում և արտապաշտում էր մեծ սրտա-
պնդութիւն: Նա յայտնեց, որ իրան չեն
պատկանում այն չէքքսկան դաշտը և
աւորանալը, որ իրանից իսկ էին ուս-
տիկանները: Սպանութեան փորձը եթէ
չյաջողուէր՝ դուռն ուրիշ պատրաստու-
թիւնը եւ արած էին Մոսկովայում պա-
տահած սպանութեան փորձի օրից ոչն-
չականները ուսումնասիրել են դիմաւոր-
ի և պայծառ անդիլի գործածութիւնը:
Ռուսները ապաւոյց չէին՝ այդ յայտ-
նի և ստիկանութեան, որովհետեւ նա
դուռն երեք շաբաթ առաջ ձերբակալել է
միջանկյալի շտաբանը, որ չիւր էին
ոչնչականները: Այդ շտաբանը պահո-
ղը փախել է: Վրացուցիչ մասնաժողովը
սահմանել է դիմաւորի ամբողջ գոր-
ծարան, որ ուստիկանութիւնը գտել է
ձմեռային պաշտոնում սպանութեան փոր-
ձից յետոյ: Վրանց յետոյ ոչնչականնե-

ընդհանրապես մի երկրորդը կը գտնուի իր
հետեւի ընկերութեան կազմակերպութեան
վերաբերութեամբ հարկաւոր է փարա-
տել մի քանի մարտիկներու Ռուս լեզու-
փոխադրութեան դասակարգութեանը բարձր-
ման չէ կարծաւորելու իւր ընդհանուր
կանոնաւոր ժողովներով: Ռուս ընկե-
րութեանը բարձրացած է երկրորդական
մարդկանցից, որոնք իւրեանց գաղա-
փարները իրադրումն համար՝ պատրաստ
են դէպի մահ գնալու: Նորա ներկայա-
նում են դասակարգութեան մի որ և է
մասնաժողովին և այնտեղ ստորագրում
են մի որ և իցէ նպատակի համար:
Մտկելայի երկրորդական վրայ չարա-
գործութեան փորձի համար կանգուն են
15 ամսական, ձմեռային պաշտօնի պայմ-
ան՝ 18, զօրապետ Մէլեքեզեզի սպա-
նութեան համար—երեք: Երբոր ոչնչա-
կանաց դասակարգութեանը հիմնուեցաւ
վճիռ կատարողները ընտրուած էին քու-
էարկութեամբ, սակայն մասնակիցների
հետեւեալ աճող թիւը շուտով թոյլ
տուեց հրաժարուելու այդ օրինակի գոր-
ծակատարութեանը և վճիռների կատա-
րումը դնել միայն կամաւորաց վրայ:
Չէնէվ և Լոնդոն գաղթած ռուսները
բացել են ստորագրութեան միջոց տալու
իւրեանց բարեկամներին, որոց սպառ-
նում է վտանգը՝ դուրս քաշուիլ Պե-
տերբուրգից: (Մոսկ.)

Անդրկական լրագրների մէջ հազորդում
է «Մոսկ» լրագիրը, ապուած են այն
գարշիկի մանրամասնութիւնը միայն-
գի մասին, որ տեղի ունեցաւ Նիւ-Եորք
ուրեք ռուսաց կայսեր սպանութեան առ-
թիւ ժողովուրդեցի մօտ 300 մարդ, ո-
րոնցից անոնք եկել էին լոյ հետաքը-
բութիւնից, բայց մեծագոյն մասը ո-
չնչականներ ու սոցիալիստներ էին: Նա-
խագահի սեղանի և շինութեան պատե-
րի վրայ կախած էին դրօշակներ դանա-
ղան յեղափոխական խորհրդակցութիւնով:
Առանձին կատարութեամբ նշանադրու-
վում էին երկու ճառարտութիւններ,
որոնցից մինը արտասանեց ռուս լեզուով
կլէմենտ, իսկ միւսը գերմաներէն Վիլ-
հելմ Հապսբուրգ, նախկին սոցիալիստի-
քական դեպուտի գերմանական լեզուա-
գի: Միտինգը կառնեց մի աղբիւս առ-
իւր համախոնները Ռուսաստանում, որ
վերջնում է հետեւել խօսքերով: անոնք
հաւանում ենք ձեր գործողութիւնները և
ձեր ընդունած ձեռք: Ձեր և ձեզ հարա-
տահարողների մէջ խաղաղութիւնը ան-
հնարին է: Սպանեցէք, զանգեցէք, և ջըն-
ջեցէք արմատից ձեր արխատիւրտիւնը:

Պետերբուրգից հեռագրում են «Köln.
Zeitung» լրագրին, իբրեւ թէ թա-
ղաւորը կանգնել է իւր ատկանաւորնե-
րին և յայտնել է նրանց, որ ինքը իրան
չըմպատող անձինքներից ամենից առաջ
ճամբարութեան է պահանջում, որ ինքը
այնքան չէ գնահատում համաձայնու-
թիւնը իւր կարծիքի հետ, որքան գնա-
հատում է անպայման ազնուութիւնը
և մտքերի ազատ արտայայտութիւնը:
(Մոսկ.)

Հինգշաբթի, մարտի 12-ին արեւելան
լեզուների լայնաբերան ձեռնարկից գնացել
է Պետերբուրգ պատգամաւորութեան ա-
ռաջնորդութեամբ վերադառնալի Գ. Թ.
Քանանանցի: Ի Տէր հանգուցեալ կայ-
սեր գերեզմանի վերայ արծաթեայ պը-
տակ գնալու համար:

Գլխաւորութեան պատգամաւորների ժողո-
վում լայնանց, որ բոյեքներին հետ հաշ-
տութեան զլաւար պայմաններն են, թա-
ղուհու ծաղրագոյն իշխանութեան ճա-
նաչելը Տրանսկայի վերայ: Բոյեքներին
ապահովացնում է կատարել ինքնավա-
րութիւն: Անդրկան իրան է վերադա-
նում Տրանսկայի արտաքին գործերի

վերայ հսկողութեան իրաւունքը: Անդ-
րկայի կողմից մի գործակալատարի նշա-
նակումը Տրանսկայի ապագայ մայրա-
քաղաքում: Սեր-Ռոբինզոն Վուդ և Կա-
պեան երկրի զլաւար գտնուող Ռիւբը
հիմնում են պետական յանձնաժողով:
Գորա քննութեան ենթարկուած են տե-
ղացիների շաների պաշտպանելու պա-
մանները և սանանի գծի խնդրի հա-
մար համաձայնութիւնը: Երանանտոր-
վը նոյնպէս կ'իտրդրածէ այն խնդրը:
արդեօք հարկաւոր է մի որ և իցէ կը-
տոր բաժանել Տրանսկայի արեւելան
կողմից և որքան բոյեքները հեռանում
են Լէնգոնէկից և ցրվում են իրան անե-
րում՝ վերջնապէս գնեւեալ Վուդը պար-
տաւորվում է առաջ չ'առնել անդրկա-
կան տեղապահ գործն և չ'ուղարկել
Տրանսկայի պատերազմական միջկը-
նեք:

ՄԵՂՈՒԻ ՀԵՌԱԳԻՐ
(ՄԻՋԱՊԱՍԻՅԻ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐ-
ԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԻՐԺԱ.

20-ին մարտի.	
Արք. բանկ. 1-ին	96 12
— — 2-րդ	93 25
— — 3-րդ	93 75
— — 4-րդ	93 12
Վիճակահ. 1-ին	225 —
— — 2-րդ	217 25
Արեւ. փոխաւ. 1-ին	92 50
» » 2-րդ	92 50
» » 3-րդ	92 50
Լոնդոն	24 81
Բերլին	125 50
Համբուրգ	211 75
Փարիզ	262 25
Ռաի	7 ու. 93 Կ.

Բերժայի վիճակը ամուր է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՂԱԼԱԻՅՑ մեզ գրում են.—Մեր թա-
րանը քանդուեցաւ խաղաղ և տեղը հի-
միկ հիւանդ է,—կեցցէ ինտրիգան: Մե-
զանում սատարի թանկութիւն է. ցիւրը
մինչև վարը համար է, եղանակները
չատ վատ են: Տրանսկայի մահ էլ
բաւական կայ:

ԳԱՆՁԱԿԻՅՑ մեզ գրում են.—Մարտի
8-ին ու. Յովհաննէս եկեղեցու երեցիութիւն
ու. Ն. Տէր-Ներսէսեանը ապա՞ծ ծանու-
ցագրելով հրաւիրել էր տեղւոյս հասա-
րակութեանը հաշուեմատանները վե-
րաքննելու և նոր երեցիութիւն ընտրելու:
Նոյն օրը բաւական բաղնիքիւն հաւա-
քուելով իւր միջից ընտրեց 5 հոգի հա-
շուատեալ, որոնցից երեքը, ինչպէս ա-
տու է, հրաժարուել են այդ պաշտո-
նից:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Կառնա» լրագրում հրատարակուեցաւ
մի ընդհանուր հայր. կալիստան մամու-
լի մասին 1880 թ., որից քաղում ենք
հետեւեալ տեղեկութիւնները: 1880 թ.
կալիստան օրաբերական հրատարակու-
թիւնը եղել են 30, որոնցից 21 ռու-
սաց լեզուով, 5 հայերէն, 3 վրացերէն
և 1 թուրքերէն: Սոցանից 6 տէրու-
թեանկան են, իսկ 24 հատարակման,
7 ամենօրեայ, 9 շաբաթական, իսկ 14
միամեայ կամ անորոշ ժամանակով հրա-

տարակալներ, Հրատարակութեանց կեդ-
րոնը թիֆլիսն է, որոնցից 7 գաւառնե-
րում են հրատարակուած, իսկ միւսները
թիֆլիսում, այնպէս որ թիֆլիսը պար-
բեական հրատարակութեանց կողմնէ
կայսերութեան մէջ չարքայ տնից է բը-
նում Պետերբուրգից, Մոսկուայից և Վա-
շակայից յետոյ: Բացի արմնից մոտ-
գրութիւն կայ հիմնելու և նոր պար-
բեական հրատարակութիւններ, բայց
«Կառն» լրագրից, որ այս տարուանից
սկսուեց հրատարակել Բազում.—Ներսա-
նում «Գործ», Գործակալութեւ «Շրջան» (Աշ-
խատանք): Ամենատխտը երկուրէ կաղ-
մում է թղթական հատարակութիւնը, որ
բաւականանում է մի շաբաթակիւրով:

Գրքերի վերաբերութեամբ եւ նկատե-
լի է նշանաւոր յառաջդիմութիւն Կոլ-
կատում անցնալ տարիների հետ համե-
մատելով, այսպէս. 1874-ին միայն 65
հատոր գրքեր են հրատարակուել, այն
ինչ 1880 թ. հրատարակուել են 300 հա-
տոր և հետեւել կերպով.—ռուսերէն լե-
զուով, առաւելագոյն առանձին գրքեր,
1,976 երես, 65 գ., վրացերէն—առաւե-
կապէս բոյալներով, 6,529 եր. 134 գ.,
հայերէն լեզուով,—առաւելագոյն բոյալ-
ներով, 7,325 եր. 96 գ., թուրքերէն լեզ.—
առաւելագոյն բոյալներով, 83 եր. 5
գրքեր:

Այս թուի մէջ չեն մտնում տէրութե-
անկան և առանձին ընկերութեանց հրա-
տարակութիւնները:

Սոցա հետ բաղմանց են և տպագրական
գործին վերաբերեալ հաստատութիւններ:
Անցեալ թուականին եղել են թիֆլիսում
14 տպարան, 27 լրագրարան, 2 տի-
պոգրաֆիա, ընդամենը 43: Գրալու-
սաւանդներ 11, գրքերի ամբարանոցներ
2, ընթերցարաններ 9, երաժշտական խա-
նութիւն 4, և պատկերավաճառանոցներ
9, ընդամենը 35, այն ինչ շատ նահան-
գական քաղաքներ գտնւել են և մի դրա-
վաճառանոցից: Այս գրալուսաւանդնե-
րը ծախում են մեծ մասամբ արտասա՞ծ
մանր թերուած գրքեր, թէ որքան յա-
ռաջդիմութիւն է արել Կոլիկատը այս
կողմից, կարելի է իմանալ, որ 1874 թ.
արտասանից բերուած են 58 մակա-
գրութեամբ պարբերական հրատարակու-
թիւններ, զանազան գրքեր և բոյալներ
1,600 մակագրութեամբ 1,983 հատորով,
իսկ անցեալ 1880 թ. առաջիններից 129
մակագրութեամբ, իսկ գրքեր և բոյալնե-
րը 2,182 մակագրութեամբ 6,975 հա-
տորներով և տասնեակ հազարներով:
Բացի արմնից գեղարուեստին վերա-
բերալ հրատարակութիւններ (նոտա-
ներ, պատկերներ և այլն) 3,642, մեծ
քանակութեամբ:

Արեւելան լեզուներով, գլխաւորապէս
Կ. Պոլսից, մուտք են գործել Կոլկաս
1874 թ. 10 պարբ. հրատ., 205 մակա-
գրութեամբ գրքեր և բոյալներ 264
հատորով: 1880-ին 14 պարբ. հրատ., իսկ
գրքեր և բոյալներ 793 մակագրու-
թեամբ 1,086 հատորով և 28,967 օրի-
նակ: Սոցանից 619 մակ.—գրքեր հայերէն,
11 վրացերէն, որից երեւում է, որ հայ
մամուլը ծաղկած է արտասանմանում
Կ. Պոլսի, Վիեննայի, Վիլնիւսի և այլն, իսկ
վրացի մամուլը կեղծանայած է միայն Ան-
դրկալիստում, կամ իսկապէս թիֆլիսում:
Լրագիրների կարծիքով օտար հրատարա-
կութեանց ազդելիս առատ մուտքը մեծ
ազդեցութիւն կարող է ունենալ մեր
կոլկասի վերայ, ըրի մէջ ամենալուծակի
պատկեր ներկայացնում է թուրք մամու-
լը, որովհետեւ Կոլկաս մասը թուրք բո-
լը գրքերը 100 մակագրութիւնից չէ
բարձրանում, թէև դուրանի մասը օրի-
բակներ բաղմանիւ են:

«Русский Курьер» լրագրին գրում են
Վասիլ—Սուլից՝ նիժնիդորոգսկի նա-
հանգից, փետրվարի 26-էջ.—«Հաղորդում
են մի տխուր և հազուատեսիլ իրողու-

թիւն: Մեզ մօտ գաւառում գտնուած է
մի Գաղինո գիւղ: Այս գիւղի քահանա-
յի մօտ իւրաքանչիւր տարի գալիս իշ-
նում էր մի հարուստ վաճառական, ապ-
րանք գնելու համար: Այս տարի վաճա-
ռականը կրկին եկաւ քահանայի մօտ
Քահանան իւր հիւրի անթիւ փողերից
գալթակողուելով՝ մտադրում է մի դար-
հաւերի գործ—ապանել նրան . . . Քա-
հանան դա՛ն ա կ ու մ ո թ թ ու մ է
իւր հիււրին, և բոլոր փողերը յափըշ-
տակելով՝ դիակը դուրս է տանում զը-
նում սահնակի մէջ, ձին էլ լծում է և
տանում դաշտը, ուր թողնում է բախ-
տին . . . Բայց ձին դառնում է իւր
մեռած տիրոջ հետ քահանայի տունը:
Այդ բանը պատահում է վաղ առաւօտը՝
կիրակի օր: Ժամկոչը եկեղեցու բանա-
ւերով գնում է քահանայի մօտ նրան
առաւօտեան ժամին կանչելու համար,
տեսնում է կանգնած սոյլը մեռած
մարդ վրան դրած և այդ բանը հազոր-
գում է քահանային: «Եւր, մեռք միա-
սին կ'ըստանան», ասում է հոգեւոր հայ-
րը: Ժամկոչը գնում է քահանայի հետ
եկեղեցի: Չանգը հարեւոյց յետոյ՝ ժամ-
կոչը մտնում է եկեղեցի—ամեն ինչ հան-
դարտ է, ներս է մտնում սեղանը—և
նրա աչքին ներկայանում է մի սոսկալի
պատկեր—քահանան այդ սրբազան
տեղում կա խ ու ե լ էր . . .

Լուրերից՝ Պոլսում ինչ նահանգից հա-
ղորդում են «Պոլսում» լրագրին մի
սոսկալի դրամայի իրողութեան լուրը,
որ նիւթ է դարձել դատաւարական իշ-
խանութեան հետադատութեան: «Այս
դրամայի նիւթը երեւում է մի հոգի
ս ա թ և կ ա ն ա զ ի Կ. Ս-ի օրը, եւն-
թալուրէն է արտամիկ չարաբանաց ու
տանջանաց: Նրան գնահատում էին,
ինչպէս ցոյց է տուած, ենթերթում էին
քաղցի, սակայն էին ժամրով կանգ-
նել ձիւնի վրայ, կապտած կաներով
կտորում էին մահճակալից, գնում էին
պարկի մէջ և կապում: Այդ բոլորը կա-
տարում էր մի 14-ամեական դպեալի,
որի խնամատարութեան յանձնել էին
Ս-ը: Վկերում այդ իրողութեան մասին
խօսում էին այստեղի պապէս անուա-
նեալ հիւրանոցներում: այդ բանը գի-
տելին, բայց ոչ որ չէր համարձակուած
սղարկել և անմիջէ կանչել պապայան
կանցներ: Վերջապէս գտնուեցաւ մի բա-
րի հոգի, մի հասարակ կին՝ վկայ այդ
ընտարարութեանց, որ համարձակութիւն
ունեցաւ: այդ իրողութիւնը դատաւար-
ական իշխանութեան յայտնել: Անմի-
ջապէս գնում են Ս-ի տուն պրօկուրօրի
ընկերը, առաջին գործը հետաքննիչը,
տեղական օստիկանը, եկաւ բժիշկ և
Ս-ից պահանջում են քննութեան համար
ազգիկը, նրա մահճակալը և ներքին
սպիտակեղէնը: Գննութիւնից երեցու-
հանուեց.—ազգիկը մարմնը ամբող-
ջապէս ներկայացնում է գրկի մի կը-
մախք, մէջքի վրայ գնահատութեան
հաւերը, ստերը՝ ծնկներից սկսած մինչ-
և կրունկը ծիրան-կապուտ գոյնով,
մարմնը ծածկած վերքերով, ոտքերի
վրայ երկու մասնակը ներկայացնում են
մի աւելորդ փառող վայր: մի կտորամբ,
Չնայելով երկայնի պատճառած այդ
մարմնական բուսարարութեան՝ երեցու-
որ նա բարայապէս բաւական դարգացած
էր և թէպէտ վախճանութեամբ, սակայն
մասնաւոր իւր գալակի ներկայութեամբ
հաւական մանրամասն պատմականներ
և նկատողութիւններ տուաւ: Նրան ան-
միջապէս վերցնում են Ս-ի տնից և
տեղադրում են քաղաքային հիւանդա-
նոցում:

Նիցայից մարտի 12-էջ գրում են.—
Իտալական օպերայի թատրոնում հենց
սկսել էին օպերա «Ռուլա» ներկայա-
ցումը—յանկարը բարձրուեց հրկէհ,
որ չ'նայելով բոլոր ջանքերին, թատրո-
նը այրուեցաւ: Մինչև այժմ գտնուել
են 18 դիակ, որոնցից 14-ը տեղափո-
խել են թատրոնի գէմ շինած եկեղեցին:
Ենթադրում են, որ հրկէհ ժամանակ
սպանել են մօտ 100 մարդ: Հրկէհ ա-
ռաջ է եկել պաղի պայթիւնից: Դրա-
նից առաջ եկած կատարող միութիւնը
ընդհանուր սարսափի մէջ է ձգուած հա-
տարակութիւնը: Մինչև առաւօտեան ե-
րեք ժամը վրաժաճքերի տակից հանել
են 59 դիակ: Թշուառութեան ենթար-
կութեանը բոլոր մեծի մասի արհեստա-
ւոր դատարարից են: Ստորագրութիւն
են բացել յօդուտ արդիւնների ընտա-
նաց:

Նիցայից մարտի 12-էջ գրում են.—
Իտալական օպերայի թատրոնում հենց
սկսել էին օպերա «Ռուլա» ներկայա-
ցումը—յանկարը բարձրուեց հրկէհ,
որ չ'նայելով բոլոր ջանքերին, թատրո-
նը այրուեցաւ: Մինչև այժմ գտնուել
են 18 դիակ, որոնցից 14-ը տեղափո-
խել են թատրոնի գէմ շինած եկեղեցին:
Ենթադրում են, որ հրկէհ ժամանակ
սպանել են մօտ 100 մարդ: Հրկէհ ա-
ռաջ է եկել պաղի պայթիւնից: Դրա-
նից առաջ եկած կատարող միութիւնը
ընդհանուր սարսափի մէջ է ձգուած հա-
տարակութիւնը: Մինչև առաւօտեան ե-
րեք ժամը վրաժաճքերի տակից հանել
են 59 դիակ: Թշուառութեան ենթար-
կութեանը բոլոր մեծի մասի արհեստա-
ւոր դատարարից են: Ստորագրութիւն
են բացել յօդուտ արդիւնների ընտա-
նաց:

Ամերիկայի օրիորդ մի, Միսս Լօթի
Մէլլիս անուն, որ Բէնալիքի միջին
կամութեան մէջ անվանի պարագի մի
համբաւն ունէր, այս օրիւր եղջիւրս որ-
սուլու համար Տրիփոլի մօտ անգն
երթալով, այդ մի հետքը գտած և այն
հետքերուն հետեւելով քարանձաւ մի հա-
սած էր, ուր կատուի մեծութեամբ եր-
կու թռիչքն (արջու ձաղ) ձուք կը ձը-
գէ: Քարանձաւէն դուրս ելած ժամա-
նած ահազին էր արջ մը իւր ճիւղանե-
րն օրիորդ Լօթիի ուսերուն վրայ կը
գետնէ: օրիորդ Լօթի՛ այս անանկալ
յարձակումն զարհուրեալ կը մար-
կիցայ և այսպէս իւր կեանքը կ'ազա-
տէ, որովհետեւ արջը տեսնելով որ օրի-
որդն անչարժ մնաց, թողուց զայն և
իւր ձաղերուն հետ խաղալ սկսաւ: Վիշ
մի յետոյ Միսս Լօթի սկսեալով հրա-
ցանք գազանին վրայ ուղղեց, ձարա-
րութեամբ երկու գնտակ հասուց նորա
կողերուն, և յետոյ վրան յարձակելով
իւր դանակով ընկուց զայն: Հրացանը
դեռ վերստին չլցուցած՝ մի նոր թը-
նամուց հետ մաքաւելու կը հարկադրի
սորա արջ մի, որոյ պարանոցին կը մը-
խէ թէն օրիորդն իւր դանակը 10
—12 անգամ, սակայն ինքն ալ գաղա-
նին տկուտանալուն և ճիւղաներուն նշան-
ները կ'ոտանայ: Այս պայքարը զիրենք
գահալէթի մի եղբորը կը հասցնէ: Ար-
ջն ոտքի վրայ կանգնել ուղիւով ոտ-
քին մէկը պարպոյ կը դնէ և գահալէ-
թին ի վար գլորած ժամանակ առնելի
թափերուն միտմը օրիորդին հաղուտանե-
րը կը բռնէ և երկուքն ի միտմը գա-
հալէթին ի վար կը գլորի: Միջն գահա-
լիման միջոցին ծառի մի կը զարնու-
ին: Արջը, որ արդէն պարանոցն վա-
ղած արկներէն տկարացած էր, ծառին
ստատկապէս զարնուելուն պէս՝ կը լը-
մընաւ: Որիորդ Լօթիի ալ ձախ թեղ կը
կտորի, և երկու կողերը ներս կը մխին:
Օրիորդը վառանք վրայ քարը ընդ քար
երթալով մերձակայ սաւա մի կը հանին,
ուր իրողութիւնն իմացուածին պէս,
կ'երթան սպանալ արջերն և նոյնա թե-
միւնները գտնել: Լչ արջը 403 վարա
կը կռւէր, իսկ սորուն 483 լիւրաւ:
Միսս Լօթի Մէլլի կատարեալ ապաքի-
նութեան մէջ է:

Գաղղիայ երեսփոխանական ժողովոյն
մէջ սղագրութեան համար հնարուած և-
րեքալական գործի մի փորձը կը կա-
տարուի այս օրիւր: Սոյն գործիցը դաշ-
նակի (բրանս) ձև ունի, որուն ստե-
ղծաբը, մասով զարնուածնուն պէս,
գրանշաններ կը շարժեն նման անոնց
դուր կ'առատուրէ Մօսկի հեռագրագոր-
ծին, և այն գրանշաններն հետզհետէ
ինքնին պարզուած երկդաճեա թուղթի
մի վերայ կը տպուին:

Խաղաղութ. Պ. ՍԻՄԵՆՍԿԱՆՑԻ
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՏԻՆՏԵՆՑԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՒՍԱԿԱՐԱՅԱԿԱՆ ամեն
տեսակ գործիքներ մինչև Ապրիլի 20
վաճառվում են շատ էժան:
Հարցնել Կենդանական գրադաճառա-
նոցում: 4—5

ԽՆԳՐՈՒՄ ԵՆ այն անձինք-
ներին, որոնք տոմարի են դնել թա-
րանի կատարից օր: Աստղիկ ընէնի ի-
սի ներկայացման համար 2 մարտի
երկուշաբթի, ԳԱՐՁՆԵՆԻ ԻՆ-
Դ